

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ เห็นชอบแผนพัฒนาการแนะแนว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่องที่กำหนดให้มีมาตรฐานและเร่งรัดการประกันคุณภาพการแนะแนว กรมวิชาการจึงได้ร่วมกับสถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัด ตลอดจนระดับอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดทำมาตรฐานการแนะแนวเพื่อเป็นการประกันคุณภาพการแนะแนวของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีสาระที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์หลัก เป้าหมายหลักและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) และตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (มาตรฐานการแนะแนว : 2546 : คำนำ) กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำมาตรฐานการแนะแนว ซึ่งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ของแผนพัฒนาการแนะแนว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) คือ กำหนดมาตรฐานและเร่งรัดการประกันคุณภาพการแนะแนว โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ 5 คือ มีมาตรฐานการแนะแนวที่ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพและการงาน ด้านชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพแนะแนว และการประเมินงานแนะแนว จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานแนะแนวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) เร่งรัดให้มีการประกันคุณภาพการแนะแนว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) มีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society)” และได้กำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศในข้อที่ 1 ดังนี้ “พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้ อย่างเท่าทัน มีสุขภาพที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ภายในดุลยภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ข้อที่ 1 ดังนี้ “เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย

จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต
ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของ
ครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย”

ปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้จัด
กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน
ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดให้มี
กิจกรรมแนะแนวจำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา ทั้งกำหนดให้ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วม
กิจกรรมแนะแนวไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน
(หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กรมวิชาการ : 2551 : 16) โดย
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2546) ได้กำหนดมาตรฐานการแนะแนวขึ้นเพื่อประกันคุณภาพ
การแนะแนวของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งมาตรฐานการแนะแนวออกเป็น
3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 4 มาตรฐาน 8 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ
4 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านปัจจัย 7 มาตรฐาน 19 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้สถานศึกษา
พัฒนาคุณภาพการแนะแนว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
เอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 จึงสนใจศึกษาโดยใช้มาตรฐานการแนะแนวของ
กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ซึ่งแบ่งมาตรฐานการแนะแนวออกเป็น 3 ด้าน คือ
มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 4 มาตรฐาน 8 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการ 4 มาตรฐาน
13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านปัจจัย 7 มาตรฐาน 19 ตัวบ่งชี้ สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวัง
ของผู้รับบริการแนะแนว (นักเรียน) ผู้สนับสนุนงานแนะแนว (ผู้บริหาร) และผู้ให้บริการแนะแนว
(ครูแนะแนว) ว่ามีการปฏิบัติตามมาตรฐานการแนะแนวระดับใด มีปัญหาและอุปสรรคในการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพงานแนะแนวอะไรบ้าง มีการดำเนินการตามมาตรฐานการประกัน
คุณภาพงานแนะแนวแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์สู่
รูปแบบเชิงระบบ (System approach) คือ ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์
(Output) โดยใช้กระบวนการครบวงจร PDCA ของเดมมิ่งในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ
มาพัฒนาสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
เอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนว ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขอบเขตของการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สนับสนุนงานแนะแนวคือผู้บริหารจำนวน 42 คน ผู้ให้บริการแนะแนว คือ ครูแนะแนวจำนวน 50 คน และผู้รับบริการแนะแนว คือ นักเรียนจำนวน 8,176 คน ประชากรทั้งหมดเป็นประชากรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 (<http://www.neo-2.net> สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2)

3.2 ระยะเวลาในการวิจัย

ปีการศึกษา 2553

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

3.3.1 มาตรฐานงานแนะแนว 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านปัจจัย

3.3.2 รูปแบบเชิงระบบ

3.3.3 กระบวนการ PDCA ของเดมมิ่ง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 รูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนว หมายถึง แบบแผนของการประกันคุณภาพการแนะแนวที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ระเบียบ และมีจุดมุ่งหมายเฉพาะตามขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานการแนะแนวคือ พัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นผู้มีความสามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา ปรับตัวเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

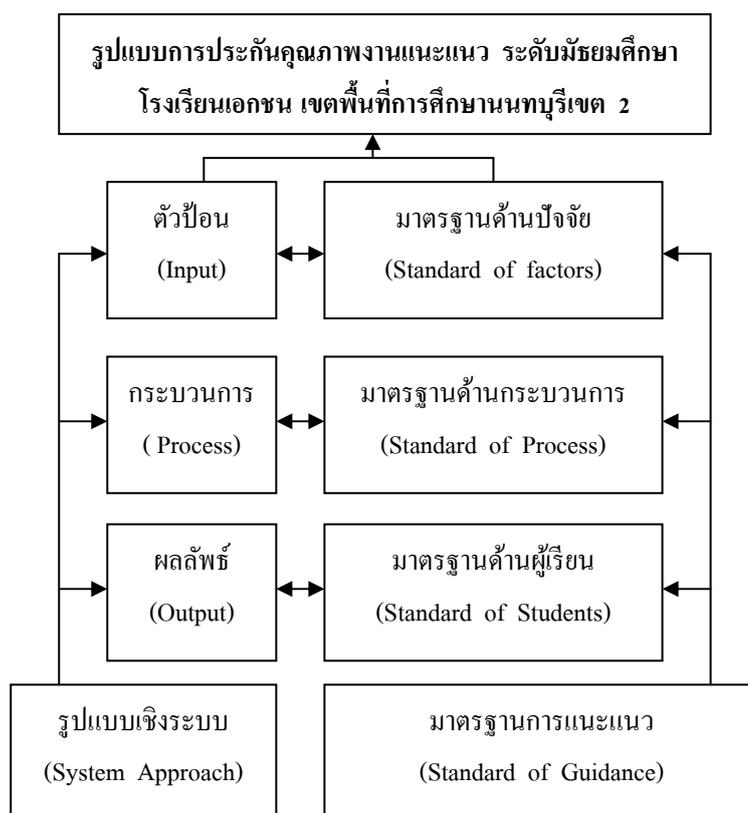
4.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

4.3 ครูแนะแนว หมายถึง ผู้ให้บริการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

4.4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 โดยใช้มาตรฐานการแนะแนว คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัยสภาพที่เป็นจริง และตามความคาดหวังของผู้สนับสนุนงานแนะแนว ผู้ให้บริการแนะแนว และผู้รับบริการแนะแนวว่า มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการแนะแนวของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546 ในระดับใด และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 ได้รูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนว
- 6.2 โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 มีรูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนวซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อประกันคุณภาพการแนะแนวได้
- 6.3 โรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ มีรูปแบบการประกันคุณภาพงานแนะแนวซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อประกันคุณภาพการแนะแนวให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่การศึกษาได้